

Lingeschouw 2023

Vereniging tot
Behoud van het
LINGELANDSCHAP

ALGEMENE INFORMATIE

De Vereniging tot Behoud van het Lingeland (VBL) zet zich in voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Linge en het aanliggend gebied.

MISSIE

“De VBL zet zich in voor de bewustwording, waardering en bescherming van het unieke Lingeland opdat haar kernkwaliteiten en leefbaarheid behouden blijven voor toekomstige generaties. Een landschap waar rust, ruimte, duisternis, kleinschaligheid, natuur en cultuur worden gewaardeerd en beschermd als belangrijke pijlers van onze leef kwaliteit en non-materieel kapitaal”.

VISIE

“De kernkwaliteiten en leefbaarheid van het Lingeland moeten verankerd worden in het ruimtelijke beleid van bestaande en toekomstige beleidsmakers en in het gedachtegoed van haar bewoners en belanghebbenden. Door het hebben van (toegang tot) specifieke kennis over het Lingeland, deze te benutten en toegankelijk te maken, stimuleren we bewustzijn en waardering voor het unieke karakter, maar eveneens de kwetsbaarheid van het landschap. We bouwen aan een grote en daadkrachtige vereniging die zich gezamenlijk sterk maakt voor het ontwikkelen van een “Best in Class” landschap waar duurzaamheid en behoud van karakter, cultuur en leefbaarheid hand in hand gaan.

VBL denkt zoveel mogelijk constructief mee bij de ontwikkelingen in ons gebied en geeft zo nodig tegengas. Zo geven we het landschap een stem omdat het zelf geen stem heeft!

HERKENT U ZICH HIERIN?

U kunt ons daarbij steunen en helpen onze vereniging nog sterker te maken door lid te worden. Meldt u aan als u nog geen lid bent. Dat kan via onze website, www.lingeland.nl of door een mail te sturen aan: contact@lingeland.nl

Inhoud

Van de voorzitter.....	3
Redactioneel	3
Uitbreiding camping de Lieveleing in het Lingebos	4
Zonnepark the Dutch – een onveilige situatie?.....	6
Landgoed in de uiterwaarden van de Linge	7
Uitbreiding Middelkoop in de uiterwaarden van de Linge	8
Koester het Natuurgebied De Steendert.....	10
Gastvrije Waaldijk (GVWD), een gemiste kans!	13
Bestemmingsplan Buitengebied	15
Landschapsontwikkelingen in Rivierenland (LOR)	16
Een bootje huren op de Linge? Echt leuk, maar niet voor iedereen.....	18
Nieuws over de Langedijk, Acquoy.....	20
Teeltondersteunende voorzieningen.....	22
Verslag van Algemene Ledenvergadering 2022	23
Financieel jaarverslag 2022.....	24
Ledenadministratie boekjaar 2022.....	25
Strategie 2023	26
Algemene informatie.....	27
Colofon.....	27

Van de voorzitter

Het landschap is van ons allemaal. We kennen een rijkdom en verscheidenheid aan landschappen. Het zou mooi zijn als er veel initiatieven zouden komen voor landschapsbeheer.

Als je mensen vraagt wat vind je mooi aan je omgeving zegt 90% het landschap. Het landschap is de spiegel van de mensen die er wonen. Maar instandhouding kost ook wat. En voor die instandhouding en soms verbetering, zijn 'wij' er: De Vereniging tot Behoud van het Lingeland. Met enige trots zeg ik dit.

Het bestuur, de werkgroep Landschapsontwikkeling Rivierenland, en een aantal leden werken hard om het Lingeland zijn waarde te laten behouden.

Een aantal ontwikkelingen hebben invloed op het landschap zoals de klimaatverandering (warmer en droger), het stikstof probleem, de aanleg van wind- en zonneparken, de aanleg van nieuwe woonwijken. Al deze ontwikkelingen leggen een claim op de leefomgeving en het landschap. Deze claims vragen om een hernieuwde aandacht voor de ruimtelijke ordening.

Een Landschapsontwikkelingsplan (LOP) kan een steun

in de rug zijn. Onze werkgroep heeft veel aandacht besteed aan de basis voorwaarden voor zo'n LOP.

Inmiddels heeft de gemeente West Betuwe een LOP vastgesteld. Een veelbelovend inhoudelijk goed

Als je mensen vraagt wat vind je mooi aan je omgeving zegt 90% het landschap. Het landschap is de spiegel van de mensen die er wonen.

plan. Echter als deze beleidsnota geen juridische status krijgt, verdwijnt het in de bekende bureaulade. Alle omgevingsplannen zouden op z'n minst getoetst moeten worden aan het LOP en dat kan als de gemeente de voornoemde juridische status er aan geeft.

15 Maart zijn de Provinciale Staten- en de Waterschapsbesturen verkiezingen geweest. Het politieke landschap is aanzienlijk veranderd en zal in enkele provincies gevolgen hebben voor de uitvoering van de stikstofplannen van het rijk. We moeten afwachten wat voor consequenties dat heeft voor het landschap.

Bij het lezen van deze Lingeschouw krijgt u een goed beeld waar we mee bezig zijn. Vindt u dat u ergens ons kunt ondersteunen schroom dan niet contact met ons op te nemen. Elke steun is van harte welkom. We doen het voor ons mooie Lingeland van Lek tot Waal.

Tot 10 mei a.s. bij de Algemene Leden Vergadering in het Dorpshuis te Heukelum.

Pieter van Veen

Redactioneel

We hopen dat u weer met veel genoeg kennis neemt van de activiteiten van het bestuur in het afgelopen jaar. Het was een heel intensief jaar. De claims op het landschap worden alleen maar groter en dat betekent dat we ons met vele onderwerpen hebben bezig gehouden. Een van die vele actuele onderwerpen is

bijvoorbeeld de uitbreiding van camping De Lievelinge, maar ook de Landschapsontwikkelingen in Rivierenland, de problematiek rond de Blokhutboten, een Zonnepark op het vervuilde terrein van The Dutch, een landgoed in de uiterwaarden van de Linge bij Buurmalsen, de uitbreiding van het bedrijf Middelkoop aan de Linge bij

Buurmalsen, de herinrichting van de Waaldijk, de herinrichting van de Steendert, TOV's en de Langedijk te Acquoy. Bijgesloten vindt u tevens de uitnodiging voor de Algemene Ledenvergadering van onze vereniging. Alle stukken voor deze vergadering kunt u vinden op onze website www.lingeland.nl.

Uitbreiding camping de Lieveeling in het Lingebos

Alexandra Dietzsch, bestuurslid VBL

VBL schudt omwonenden wakker: STOP Uitbreiding Camping De Lieveeling! VBL is in actie voor behoud van de kwaliteit van het Lingebos. Een zienswijze, informatieflyers, oproep aan bewoners, een petitie, een actie ter plekke, inspraak in de raadsvergadering een voorbeeld hoe actief de VBL zich inzet voor kwaliteit van de leefomgeving. Dit voorbeeld betreft het Lingebos.

Het Lingebos, een aangelegd recreatiebos in de polder van Vuren en Spijk, werd in 1969 geopend door prinses Beatrix. De 100 jaar oude grienden en de Tiendweg getuigen nog van de oude landschapsstructuur van voor de ruilverkaveling. Vele bewoners van West Betuwe, Gorinchem en zelfs uit de Randstad kunnen ontspannen in de natuur en bij de zwemplas. Ook een camping maakt van begin af aan deel uit van het recreatiegebied. Sinds 2012 is dat de camping De Lieveeling, een heel bijzonder fantasievolle camping. Geliefd bij jonge gezinnen uit de Randstad.

DE LIEVELINGE

De camping wil uitbreiden van 200 naar 285 kampeerplekken langs de oever van de plas. Bovendien willen zij 12 evenementen plus 24 bruiloften per jaar houden! De aanvraag: Wijziging Bestemmingsplan; heeft in oktober 2022 ter inzage gelegen. Blijkbaar heeft niemand van de omwonenden hier erg in gehad, terwijl velen nu al last hebben van het geluid van de camping en bij navraag de uitbreiding niet zien zitten. De VBL heeft als enige een zienswijze ingediend met als grootste bezwaar dat openbaar terrein aan het recreatiegebied onttrokken wordt en privéterrein wordt voor betalende campinggasten. Bovendien betekent de toename aan gasten, dat de druk op het natuurgebied in alle opzichten verhoogd wordt. Het is een gebied waar rust, donkerheid en ruimte de kerkwaliteit moet zijn. Omwonenden maken zich natuurlijk grote zorgen

over de aanvraag voor een vergunning om 12 evenementen te mogen houden met duizenden bezoekers per jaar!

Het uitblijven van een reactie van omwonenden komt omdat men niet op de hoogte is gebracht van deze plannen. De initiatiefnemers, de Camping De Lieveeling, en de gemeente hebben verzuimd om burgers bij dit jarenlange traject van voorgesprekken te betrekken. Terwijl dit straks verplicht is met in de nieuwe omgevingswet en men nu al zodanig dient te handelen. Pas toen de VBL ging flyeren, de zienswijze ging toelichten en leden het rond gingen

Petitie online

Tegelijkertijd startte een petitie online "STOP uitbreiding Camping De Lieveeling!". De boodschap is gericht aan de gemeenteraad: kom op voor je burgers! Wij willen geen vercommercialisering van rust, ruimte en natuur.

geplande uitbreiding

bestaande camping

vertellen, kwam er onrust en voelde de Camping de noodzaak om een informatieavond te houden. Men sprak dan ook uit: “als de VBL geen zienswijze had ingediend, dan was het geruisloos door de gemeente afgehandeld”. De informatie avond op 16 februari j.l. werd door ca. 100 mensen bezocht en de kritiek op de Camping en de gemeente werd duidelijk verwoord.

MEER ACTIES, ZICHTBAARHEID EN PROTEST

Om nog meer aandacht te vragen voor het belang van bewoners zullen diverse acties georganiseerd worden. We kunnen op moment van uitbrengen van de Lingeschouw hier nog niet te veel over prijs geven. Maar houdt de mededelingen erover in de gaten! Te denken valt aan een “Zit In” op het terrein aan de plas, waarbij liefhebbers en gebruikers van het Lingebos wandelaars, vissers, zwemmers, ruiters en rustzoekers laten zien “wij geven dit terrein niet op” ! En tenslotte, als het bestemmingsplan in de raadsvergadering tot besluit voorgelegd gaat worden, zal de tribune vol zitten, zullen de sprekers zich verdringen, de VBL staat niet alleen!

HET WORDT EEN HETE ZOMER IN HET LINGEBOS!

In de loop van juni/ juli weten we meer, maar op het moment van schrijven is het nog heel spannend! Gaat de gemeente het Lingebos inzetten voor het doel “toename toerisme in West Betuwe” ten koste van de leefkwaliteit van de burger? Het Lingebos is één van de twee aangegeven ontwikkelingsgebieden “toerisme”. Ook dit gaat over “Grens aan het toerisme”, een actueel thema! •

Lees meer: lingelandschap.nl/uitbreiding-camping-de-lievelinge-dreigt/

Zonnepark the Dutch – een onveilige situatie?

Alexandra Dietzsch, bestuurslid VBL

U herinnert het zich nog: “Staalslakken verontreinigen bodem en grondwater bij de aanleg van de tweede golfbaan The Dutch in Spijk”. In 2018 kwam het aan het licht. In 2019 begon de sanering. Er was veel ophef over de aanpak van de sanering, want terwijl alom geëist werd dat de staalslakken volledig zouden worden afgevoerd, stemde burgemeester en wethouder in met een sanering waarbij de staalslakken ter plekke zouden worden ingepakt.

Een actie, die 8 jaar in beslag neemt. Wie schetst de verbazing toen in het najaar 2020 bekend werd dat The Dutch, die zich voor dit project Dutch Sustainable Brands B.V. noemt, een zonnepark van bijna 40 ha op het zelfde terrein wil realiseren. Een perfect business plan! De gemeente West Betuwe heeft haar medewerking aan dit plan toegezegd en in de zomer 2022 werd de aanvraag omgevingsvergunning ter inzage gelegd.

VBL DIENT ZIENSWIJZE IN

VBL had na bestudering van de ruimtelijke onderbouwing vele vragen. Is er wel voldoende waarborg dat de sanering wordt doorgevoerd? Wie houdt hier toezicht op? Er wordt ook getwijfeld over de nulmeting met betrekking tot de kwaliteit van de bodem en het water. Het onderzoek naar beschermde diersoorten is onvolledig. De vereiste 50 % participatie van burgers bij een dergelijk energieproject is nog niet geregeld. Het overleg met omwonenden heeft niet

plaats gevonden. Dit en heel veel open eindjes in de onderzoeken waren reden genoeg voor de VBL om een zienswijze in te dienen (lees zienswijze op www.lingelandschap.nl/verontreiniging-golfbaan-spijk/) Algemene onvrede over de kwaliteit van dit plan is mede bepalend bij alle reacties over dit plan. Een betere landschappelijke inpassing zou recht doen aan de plek naast het Lingebos en zou iets goed kunnen maken van de schade, die door aannemer Sent One en opdrachtgever The Dutch, hier veroorzaakt zijn. Niets daarvan is te zien in het plan. Er zou veel meer landschappelijk kwaliteit en natuurwaarde bereikt kunnen worden met een zonnepark.

Andere indieners van zienswijzen waren het Waterschap, die o.a. eist, dat alle grond, welke ooit bedekt was of bedekt blijft met staalslakken als verhard oppervlak wordt beschouwd en waarvoor waterberging gerealiseerd moet worden op het terrein. Om maar iets te noemen!

In oktober 2022 ontvingen we de beantwoording van de zienswijzen tegelijk met het bericht, dat de vergunning verleend was per 4 oktober 2022. Weliswaar waren zienswijzen deels gegrond verklaard, maar door wijzigingen en aanvullende eisen in de vergunning en in het ontwerp op te nemen was volgens de gemeente voldaan aan alle eisen.

GEMEENTE INFORMEERT BURGERS

ACHTERAF

Op 1 november 2022 werd er een openbare beeldvormende raadsvergadering gehouden in Heukelum, om de stand van zaken rond The Dutch aan de burgers te melden. Eens te meer bleek, dat de gemeente vooral meedenkt met The Dutch en geitenpaadjes zoekt om vooruit te kunnen, daar waar je zou moeten stoppen. De sanering bleek in de zomer 2022 gebrekkig, stillegging sanering volgde, voornemen tot last onder bestuursdwang of wel handhaving dreigde. Men sloot een intentieverklaring om samen naar een oplossing voor de sanering te zoeken en elkaar juridisch te sparen, de vergunning werd afgegeven! De VBL neemt hier geen genoegen mee. Het is een volstrekt onbetrouwbare situatie om de vergunning te verlenen ook al heet deze voorwaardelijk, terwijl er zoveel onzekerheid omtrent de sanering bestaat.

DE RECHTBANK GELDERLAND MAG HIEROVER OORDELEN!

Wij hebben beroep ingediend bij de Rechtbank. De zitting zal eind april 2023 plaats vinden, de uitspraak kunnen wij in juni verwachten. Wederom is het een aanklacht tegen de gemeente, die te weinig opkomt voor het belang van natuur en landschap en de veiligheid en gezondheid van de burger. •

Landgoed in de uiterwaarden van de Linge

Gert Timmersman, bestuurslid VBL

Enige tijd geleden werden wij verrast door een levensgroot reclamebord van een makelaar uit Geldermalsen waarop "den volcke werd kond gedaan" dat in Buurmalsen, in de Linge uiterwaard nota bene, op de grens met Tricht, een perceel van 10 hectare te koop was. En dat er de mogelijkheid zou kunnen zijn om er een landgoed op te stichten. Niet lang daarna was het perceel verkocht, onder voorbehoud, meestal gaat dat over de hypotheek, hier zal de mogelijkheid om een zorglandgoed te realiseren aan de orde zijn geweest.

BUURMALSEN GOED VOOR TWEE LANDGOEDEREN?

Het mag uniek heten, een kleine dorpsgemeenschap, Buurmalsen genaamd, is goed voor wel twee landgoederen. Eén, al gevestigd in het buurtschap dat gemeente Buren is, en nu nog één aan de oevers van de Linge, maar dat is West Betuwe. Weer wat weken later is het voorbehoud verdwenen van het bord en dus zal de gemeente -al of niet het Waterschap- hebben goedgevonden dat in de Linge - uiterwaard ter plaatse mag worden gebouwd. Een ontwikkeling die ons moet verontrusten, om een aantal redenen:

- de niet aflatende aantasting van de Linge-oevers
- het behoud van de ecologische zone ter plekke
- de natte voeten als het Lingewater weer eens gaat stijgen
- hebben we straks nog wel bejaarden genoeg die zich zo'n buitengewoon verzorgd verblijf financieel kunnen permitteren, want er zit nog een zorg-faciliteit in de Buurmalsense pijnpijn.

Er moet nog een bestemmingsplan worden vastgesteld. Als VBL maken we ons vooral zorgen over de aantasting van de Lingeoeveren, zie ook uitbreiding Middelkoop. Wij blijven de ontwikkelingen nauwgezet volgen en zullen waar nodig en mogelijk reageren. •

Uitbreiding Middelkoop in de uiterwaarden van de Linge

Vera van Loon, bestuurslid VBL

Middelkoop, een bedrijf in de uiterwaarden van de Linge te Buurmalsem, wil uitbreiden. De plannen voor deze uitbreiding worden hier toegelicht. Maar ook het standpunt van VBL over deze inpassing in het landschap van de Linge.

De opgave bestaat uit de uitbreiding en efficiëntere inpassing van het buiten opslagterrein (A) en het landschapsplan voor de aansluitende uiterwaarden (B).

Het opslagterrein wordt in oostelijke richting uitgebreid, waardoor ruimte ontstaat voor twee volwaardige stellingen. Door een efficiëntere indeling van het totale terrein ontstaat in de zuid-oosthoek ruimte voor beplanting waardoor een groenere aansluiting op de Linge ontstaat. Aan de oostzijde van het terrein wordt in combinatie met een nieuwe te graven watergang een brede groenstrook gecreëerd. Deze sluit aan op de oorspronkelijke verkaveling van de uiterwaarden met sloten, greppel en gemengde hagen. Aansluitend op de Lingedijk wordt de laanbeplanting van hoogstam fruitbomen aangevuld. Het parkeerterrein wordt uit het zicht gehaald door een haag (bijvoorbeeld Spaanse aak).

Zichtbaar is het hoogteverschil tussen de dijk en Linge. Dit zal worden versterkt door het deel dat direct aansluit op de Linge te verlagen en te voorzien van enkele paddenpoelen. Daarnaast zullen de sloten vanaf de dijk in het lage deel verbreed worden met een ruime in- en uitlaat. In het lage deel ontstaat een biotoop van vochtige bloemrijke graslanden en in het hogere deel is ruimte voor de voor de streek karakteristieke fruitteelt. Naast de versterking en verhoging van de landschappelijke waarden, wordt een positieve bijdrage geleverd aan de biodiversiteit en de waterberging. In het patroon van de bestaande boomgaard zijn aansluitend op de dijk en het bedrijfsterrein een beperkt aantal parkeerplaatsen geprojecteerd in combinatie voor expositie van enkele prefab tiny houses. Aansluitend

op de verbreding van de watergangen op de Linge is een botenaanlegplaats gecombineerd met een vlonder geprojecteerd. De huidige beplanting langs de Linge wordt deels verwijderd, waardoor vanaf de dijk de Linge zichtbaar wordt en omgekeerd vanaf de Linge het landschap van de uiterwaarden. Gemaaide graspaden door het gebied maken een beperkte openstelling voor wandelaars mogelijk.

REACTIE VBL OP DEZE PLANNEN

Algemeen

Wij zijn als VBL geen voorstander van een dergelijk bedrijf aan de Linge en aan de Lingedijk. We begrijpen echter wel dat dit bedrijf inmiddels al een lange historie heeft in de gemeente Buurmalsen en nauw is verbonden met deze omgeving. We begrijpen daarom ook wel dat een verplaatsing van dit bedrijf, naar een voor het bedrijf en de omgeving veel betere plek, voorlopig niet aan de orde is. Het is echter voor ons nog een grote vraag of je wel moet toestaan dat dit bedrijf op deze wijze in de uiterwaarden van de Linge uitbreidt.

Ons kritiek op het inpassingsplan

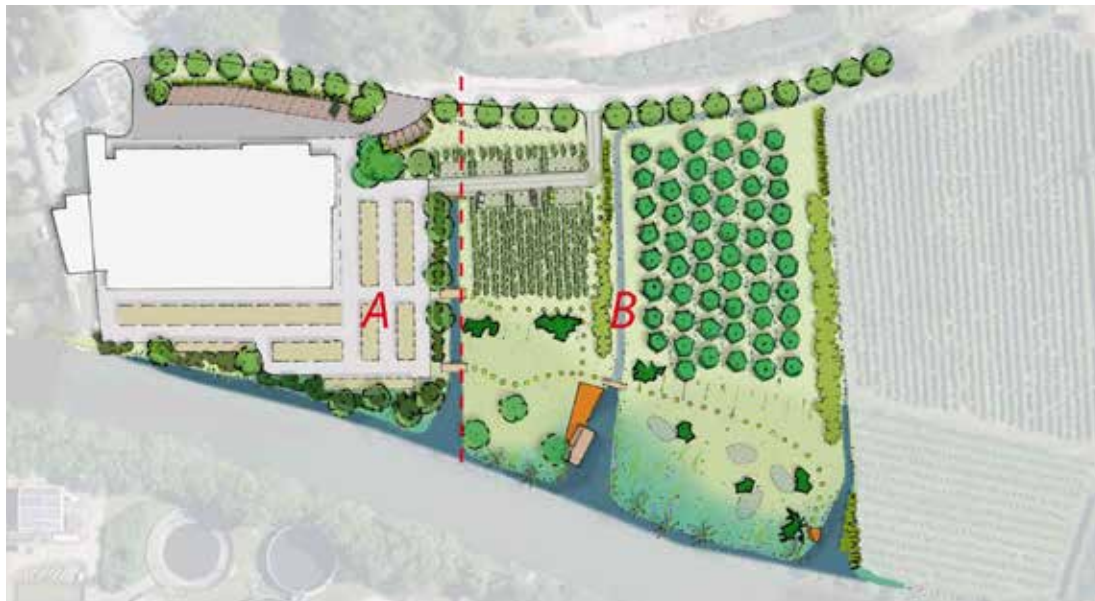
Er staat nu een prachtige bomenrij aan de oostzijde naast huidige opslag. Deze bomenrij is heel belangrijk. Wij pleiten er daarom voor om deze bomen te laten staan! Het bedrijf zal veel meer in het zicht komen vanaf de Lingedijk en vanaf de Linge. Kennelijk kan deze bomenrij niet gehandhaafd worden of gecompenseerd worden. Het voorstel om hier struweel voor een voedselbos te maken zal echter niet voldoende zijn om de 4 meter hoge stellages te camoufleren. We hebben daarom voorgesteld om, als deze uitbreiding er toch komt, om weer een nieuwe bomenrij met

Bestaande situatie

Nieuwe situatie

Inpassingsplan

flinke bomen te planten zodat het zicht vanuit de oostzijde op het bedrijf enigszins gecamoufleerd wordt.

De inrichting langs de Linge ter hoogte van het huidige terrein vinden wij te mager, schaamgroen. We hebben daarom voorgesteld om, als deze uitbreiding wordt goedgekeurd, de extra benodigde opslagruimte te vinden in oostelijke richting om zo meer ruimte te hebben voor een groene inrichting langs de Linge. Ter hoogte van het bestaande industrieterrein moet de groene afscherming van de Linge breder. Er moet een groene buffer komen tussen het bedrijf en de Linge. We begrijpen ook dat voor deze uitbreiding gecompenseerd moet worden. De gekozen inrichting komt daar ten dele aan tegemoet. Echter zonder een uitgewerkt en vastgesteld beheer- en onderhoudsplan plus een juridisch waterdichte vastlegging daarvan in het bestemmingsplan, en zonder vastge-

stelde verplichtingen van andere instanties zoals gemeente en waterschap, is zo'n plan erg kwetsbaar in beheer – onderhoud en handhaving. Er zou bijvoorbeeld een privaatrechtelijke overeenkomst gesloten kunnen worden tussen gemeente – Waterschap en Middelkoop.

De locatie van Tinyhouses is toch ook te beschouwen als uitbreiding van opslagcapaciteit / verkoopruimte. Evenals de andere buitenopslag. Dit is te beschouwen als verkoopruimte en dit zou leiden naar meer parkeerplaatsen dan nu opgenomen in het plan en meer verkeersaantrekkende.

De verkeersaantrekkende, nu en in de toekomst, moet onderdeel zijn van deze plannen. Nu is er al flink wat verkeersoverlast op de Lingedijk. Hoeveel toename van zwaar verkeer is daar nog toelaatbaar?

Verdere procedure

Volgende stap is een principe verzoek en een vergunningaanvraag. VBL houdt dit in de gaten. •

Koester het Natuurgebied De Steendert

Melvin Konings, VBL lid

De Steendert is een prachtig natuurgebied in de Betuwse komgronden tussen Ophemert, Est en Wadenhoijen. Het gebied is 90 hectare groot, bevat twee waterplassen, een monumentale molen, veel open grasland en een klein stukje bos. Auto's zijn er verboden, er loopt wel een fietspad doorheen. Veel inwoners maken er graag een wandeling, je kan er ook schitterende foto's maken.

Het gebied bevat nog zichtbare kenmerken van het cultuurhistorische landschap van voor de grote ruilverkaveling. De relatief kleine en gebogen landbouwpercelen en ook oude landschapselementen, zoals kromme wegen en sloten zijn nog goed te zien. Bij de ruilverkaveling in 1998 werd dit gebied uitgezonderd van grootschalige landbouwactiviteiten en overgedragen aan Staatsbosbeheer. Met als doel ruimte en compensatie voor de natuur en behoud van het cultuurhistorische landschap.

PLAN VAN STAATSBOSBEHEER

In 2022 heeft Staatsbosbeheer een plan gelanceerd om een groot deel van De Steendert aan te planten met bomen. Doel is een aaneengesloten bos te maken, daarmee ontstaat er een bosrand van circa 2 kilometer breed. Rond de molen moet een windcirkel aangehouden worden van 400 meter (wettelijke verplichting), het grootste deel van de rest van de grond wordt dus bos als het aan Staatsbosbeheer ligt. Drijfveer voor dit voorstel is een landelijke doelstelling om meer bomen aan te planten. Maar op de achtergrond speelt ook een omstreden financiële prikkel mee op basis van een voor Staatsbosbeheer lucratieve bomendeal met oliebedrijf Shell.

LOP WB

In het landschapontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente West Betuwe staat als doel "behoud én versterking van de kernkwaliteiten van de landschap-sensembles, waarin de historie van het rivieren-landschap nog herkenbaar is". Ook staat in het LOP om "de waarde van het Betuwse landschap voor de omliggende stedelijke gebieden te etaleren met een groots, open, groen weids stromenland." Een nieuw aaneengesloten bos sluit volstrekt niet aan bij deze doelen. Bovendien gaan we dan natuur voor natuur vervangen, terwijl we in Nederland een uitdaging hebben om juist nieuwe natuur te realiseren. En dat kan hopelijk ook de komende jaren, nu vrij veel veehouderijen al dan niet noodgedwongen zullen gaan stoppen vanwege het stikstofbeleid.

HISTORIE EN BESCHRIJVING VAN HET GEBIED

Al meer dan 15 miljoen jaar stroomt de Rijn door dit gebied en zijn er komgronden gevormd. In de komgebieden, wat verder gelegen dan de rivierloop, kwam het water tot rust en kon slib rustig bezinken. In de loop der eeuwen leidde dit tot een dikke, zware komkleilaag. Het landschapskarakter van de komgrond is open met schaarse bebouwing. De

zwarte kleigronden waren en zijn vaak in gebruik als grasland. Als grond ongeschikt was voor de landbouw dan werden er grienden aangelegd (kleine natte bossen met bijvoorbeeld wilgen), soms ook een kleinschalig populierenbosje voor geriefhout. Maar oorspronkelijk waren hier dus nooit bossen, zoals op de Veluwe of op de zandgronden van Brabant.

In De Steendert is nu nog een belangrijk stuk cultuurhistorie te zien in het landschap. Cultuurhistorie is best wel een ruim begrip, maar wat is dat nou echt? Waarin ligt nou echt de historie van onze cultuur?

De westelijke kant van de Betuwe was historisch gezien altijd vrij matig ontsloten, verkeer naar de rest van Nederland moest vroeger altijd per boot of pont. De grond was vruchtbaar, er leven hier al duizenden jaren mensen. Maar door de geïsoleerde ligging had de Betuwe wel een eigen ontwikkeling. Het gebied tussen Culemborg, Tiel, Waardenburg en Gorinchem vormde logistiek en cultureel gezien van oudsher eigenlijk een groot eiland. Het gebied was relatief arm en de maatschappelijke opkomst (economische welvaart en sociaal welzijn) ging trager dan in de rest van Nederland. De Betuwe was ook relatief dun bevolkt, dorpen waren relatief klein. Boeren waren eeuwenlang vrij zelfstandig, de meeste boerderijen beheerden hun eigen voedselketen.

Vanaf 1868 was er een eerste spoorverbinding, maar gewone, arme inwoners maakten daar nauwelijks gebruik van. Heel veel mensen verlieten bijna nooit in hun leven hun dorp of boerderij. Het geïsoleerde leven maakte de cultuur en mentaliteit van de inwoners buitengewoon autonoom en ook wat eigenwijs. Pas tegen 1940 werden de eerste bruggen aangelegd (wat nu de A2 is), maar dat was vooral om verkeer van noord naar zuid en andersom te brengen in Nederland, inwoners uit de Betuwe hadden

Als VBL hebben we ons stem laten horen over de herinrichtingsplannen van Staatsbosbeheer voor de Steendert. Wij hebben aan Melvin Konings gevraagd om ons te informeren over deze plannen. Hij is als omwonende en gebruiker zeer nauw betrokken bij het verzet van bewoners uit Ophemert tegen de plannen van Staatsbosbeheer.

Zie ook uitzending van SRC:
<https://youtu.be/1BVPa6LNdrM>

doorgaans geen auto, zeker niet vlak na de oorlog. Tot en met de jaren '70 was het westelijk deel van De Betuwe maatschappelijk gezien een relatief arm gebied, met nog veel onverharde wegen, gebrekkig onderwijs en weinig zorgvoorzieningen. In dorpen en stadjes kwamen rond 1900 wel industrieën op, zoals steenfabrieken en meubelmakerijen, maar de sociale en economische situatie voor de meeste inwoners was daar vrij hard en meedogenloos. Bestuurlijk gezien was de Betuwe versnipperd over hele kleine plattelandsgemeenten. Bijna ieder dorp had daarmee zijn eigen culturele en maatschappelijke bubbel, dat zat ook sterk in de genen van mensen.

Pas in de loop van de jaren '70 kwam er iets meer welvaart in het gebied. Er kwamen meer bruggen en verbindingen, maar het achterland bleef relatief geïsoleerd. De opgekomen industrialisatie in stadjes als Tiel, Culemborg en Geldermalsen liep in diezelfde periode spaak; sectoren als textiel, steenfabricage, sigaren en meubelmakerij, ze verdwenen allemaal naar lage lonen landen. Er ontstond daardoor werkloosheid en verval in steden als Tiel en Culemborg. Pas na de eeuwwisseling nam de welvaart in het gebied weer toe, vooral door het grote aantal forenzen dat in het gebied kwam wonen.

Die autonomie en eigenwijsheid kenmerkt nog steeds de huidige Betuwanaren. Dat zit nog steeds in de genen van het gebied. Hoewel het gebied inmiddels goed ontsloten is en je in een relatieve wip zo in grotere steden zit als Utrecht, Den Bosch, Gorinchem en Arnhem, zoeken inwoners uit de Betuwe nog steeds hun rust in hun

eigen gebied. Inwoners uit de Betuwe dragen minder hun trots uit naar buiten, zoals Friezen met hun vlaggen, Limburgers met hun vlaaien of bijvoorbeeld Brabanders met hun carnaval. De trots op hun eigen gebied en geschiedenis is groot, maar de behoefte om dat collectief breed uit te dragen is echter minder aanwezig. Dat maakt De Betuwe ook minder herkenbaar voor de rest van Nederland. Veel verder dan “Flipje” en bloesemtocht of fruitcorso als associatie komen de meeste mensen niet, de rest van Nederland kent de cultuur en geschiedenis van De Betuwe maar matig. Het “eigenwijze karakter” van de Betuwanaren kwam tot en met de jaren '80 nog heel erg zichtbaar terug in het landschap, met een lappendeken van relatief kleine kavels en een grote variëteit aan kleinschalige agrarische activiteiten. De enorme opschaling in de landbouw zorgde voor een significante ruilverkaveling, met een enorme impact op het landschap. Zo ontstonden er grote weilanden en nieuwe wegen, maar verdween ook het cultuurhistorische landschap, dat ook nauw aansloot bij de volksaard en volks geschiedenis. Alleen op een paar plekken in de regio, zoals De Steendert en De Regulieren (tussen Buurmalsen en Culemborg) zie je nog dat oude landschap terug. Dat oude landschap, waar je volop sporen ziet van duizenden jaren menselijke geschiedenis.

WAT WILLEN DE BEWONERS IN OPHEMERT?

Inwoners, ondernemers en organisaties uit het gebied maken zich zorgen over de plannen van Staatsbosbeheer. Niet dat er iemand principieel tegen bomen is, integendeel, maar de aard en schaal van het plan van

Staatsbosbeheer is te groot. Als je een groot aaneengesloten bos aanplant in De Steendert, is dat cultuurhistorische landschap niet meer zichtbaar. Een groot bos doet ook geen recht aan de wens naar een groots, open, groen weids stromenland. We moeten de kernkwaliteit van het natuurgebied De Steendert koesteren met elkaar. De cultuurhistorische waarde van De Steendert is veel hoger dan menig betrokkene weet of zich beseft. Deze parel in het landschap moeten we samen willen koesteren en behouden. Samengevat kunnen er drie concrete wensen geformuleerd worden:

1. Behoud zo veel mogelijk het huidige karakter van De Steendert.
2. Maak ruimte voor wat extra bomen, maar maximeer dit op 10 hectare.
3. Maak van de huidige beheerpaden officiële laarzenpaden.

Gebiedsontwikkeling hoeft niet ingewikkeld te zijn, soms moet je gewoon vooral koesteren wat je hebt. En als er in Nederland meer bomen aangeplant moeten worden, laten we dan vooral kijken naar plekken waar we nieuwe natuur kunnen aanleggen. Met natuur voor natuur schieten we netto nauwelijks iets op en gaat in dit geval een hoop cultuurhistorie verloren. •

Gastvrije Waaldijk (GVWD), een gemiste kans!

Cees Zijlmans, lid VBL

De dijkverzwaring tussen Nijmegen en Gorinchem is overal zichtbaar en ingrijpend in de natuur en het landschap. De dijkverzwaring is noodzakelijk maar de inrichting van deze dijk grijpt in op het landschap!

De dijkverzwaring tussen Nijmegen en Gorinchem is overal zichtbaar en ingrijpend in de natuur en het landschap. De dijkverzwaring is noodzakelijk maar de inrichting van deze dijk grijpt in op het landschap! Gezien het feit dat het Lingeland meer is dan alleen het gebied rondom de Linge en VBL (statutair) belanghebbende is in het gebied tussen de Lek en de Waal, is alles wat invloed heeft op dit landschap van belang om daar aandacht aan te besteden. VBL heeft zich daarom ook betrokken gevoeld om te participeren bij de inspraak over deze inrichting van de nieuwe dijk in het rivierengebied. Wij ondersteunen daarbij ook het standpunt van de Verenigde Waaldijkers, die zich hebben ingezet om het oorspronkelijk plan gerealiseerd te krijgen. Wij hebben ook gepleit voor een inrichting waar gemotoriseerde verkeer te gast is en fietsers en voetgangers voorrang krijgen. Helaas betekent participeren bij dit soort plannen niet dat je ook enige invloed hebt op deze plannen. En dit hele participatieproces is heel teleurstellend verlopen. Ons pleidooi heeft niet geholpen. Het Masterplan voor de herinrichting van de Waaldijk tussen Nijmegen en Gorinchem is vastgesteld. De Waaldijk wordt heel aantrekkelijk voor auto- en motorbezitters!

Huidige inrichting Waaldijk

Een gemiste kans dus om 80 km dijk geschikt te maken voor fietsers en voetgangers!

Cees Zijlmans, lid van VBL en lid van de Belangen- groep De Verenigde Waaldijkers, heeft zich samen met andere 'Waaldijkers' enorm ingezet om de beleids- makers te overtuigen om het oorspronkelijk plan GVWD vast te stellen en uit te voeren. Wij hebben aan hem gevraagd om ons daarover te vertellen.

DE PLANONTWIKKELING

De basis voor een Gastvrije Waaldijk (GVWD) is op initiatief van de ANWB gelegd in een gezamenlijk programma met het waterschap Rivierenland en de betrokken gemeenten in 2017. ^[1]

Zij zagen toen een grote meekoppelkans bij de dijkversterkingen om de gehele noordelijke Waaldijk mooi in te richten. Men zag kansen voor toerisme, recreatie, landschap en cultuurhistorie, versterking van de omgevingsbeleving en verbetering van de verkeers- veiligheid. De voorbereidingen van de plannen voor de dijkversterkingen van de noordelijke Waaldijk waren toen in volle gang. Met een royaal opgezette participatie haalde men in dat kader door bewoners beleefde knelpunten, wensen en suggesties op. ^[2]

HET PROCES

Voor de inrichting van de GVWD is een ambtelijk Kernteam aan de gang gegaan (zonder ANWB), waarbij inmiddels ook de provincie Gelderland was aangesloten met o.a. een landschapsarchitect. >

GVWD inrichtingsvoorstel van ANWB

GVWD inrichtingsvoorstel van ANWB

Dit Kernteam staat onder aansturing van een Breed Bestuurlijk Overleg (BBO). Naast de gedeputeerde zitten in dat BBO ook de Heemraad en de betrokken wethouders van de deelnemende gemeenten. Landschapsbureau OKRA werd betrokken, dat in 2019 een eerste Masterplan opleverde. Hierin werd een landschapsvisie en ruimtelijk kwaliteitsbeeld geschetst. Echter, hierin waren de opgehaalde punten vanuit de participatie helemaal niet meer terug te vinden. Bijvoorbeeld de woorden verkeers- of geluids-overlast, cultuurhistorie en motoren komen in dat document niet voor. Omdat er een discussie over nadere uitwerking en kosten ontstond, is in mei 2021 een nieuwe versie van het Masterplan uitgebracht.^[3] Dit is vastgesteld in een bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst met daarbij afspraken over kostenverdeling en de technische uitgangspunten.

MASTERPLAN

Dit plan werd bestuurlijk omarmd, maar was tot dan volledig buiten de waarneming van de bewoners gehouden.

Ook de Klankbordgroepen en de in ensembles, met de dijkversterkingsplannen meedenkende, bewoners werden niet betrokken. De hoofdlijnen en uitgangs-

punten van de GVWD werden weliswaar in de Projectplannen en bestemmingsplannen opgenomen, maar over de daadwerkelijke invulling werd telkens gezegd dat die nog nader moest worden uitgewerkt.

Na de presentatie van de plannen voor GVWD (GastVrijWaldijk) bij GoWa (Gorinchem – Waardenburg) en TiWa (Tiel – Waardenburg) in januari 2022 stak er een storm van kritiek op.

KRITIEK

De kritiek betrof in hoofdpunten:

- Volledig ontbreken van enige participatie en het weglaten van eerder opgehaalde punten;
- (Landschapskundige) ontwerpaspecten (of uniforme belevingsaspecten) hebben de overhand ten koste van verkeersveiligheidsaspecten;
- Van uitgangspunten fietser/wandelaar hoofdgebruikers en “auto te gast” is niets terug te zien; de weginrichting is gebaseerd op het veilig kunnen passeren van twee auto's;
- Een betonband aan de rivierzijde van het asfalt. Beschreven als een bermvoorziening, maar in de praktijk een verbreding van de rijbaan. Band ook bedoeld als het “Verhaal van de Waal” om de aandacht op de rivier te vestigen;
- Uniformiteit over de gehele lengte tussen Nijmegen en Gorinchem met dezelfde wegindeling, uniforme rustpunten, boulevards, dezelfde bankjes, verlichting, uniforme Waalpalen (die ook het verhaal van de Waal moeten toelichten).

Bestuurlijk is erkend dat de participatie niet de schoonheidsprijs verdiende. Er is besloten tot een participatie-inhaalslag afgelopen zomer. Ondanks

Inrichting Waaldijk volgens Masterplan

Inrichting Waaldijk volgens Masterplan

afspraken dat die herstellparticipatie zou gaan over alle aspecten, dus ook over leefbaarheid, cultuur-historie en duurzaamheid, is er één participatie-avond gehouden over het aspect verkeersveiligheid. Unanieme conclusie was dat weginrichting onveilig is en de betonband ongewenst is. Dit werd op die avond gesteund door Fietzersbond, Veilig Verkeer Nederland, maar ook LTO en motorencubs. En natuurlijk VBL!

BESTUURLIJK BESLUIT

Hoewel de uitslag voor alle betrokkenen duidelijk was, toch werd op basis van een ambtelijk advies van het Kernteam een afwijkend bestuurlijk besluit genomen. Hierin werd het Masterplan met de standaard weginrichting, betonband en bouwstenen herbevestigd, met wat kleine aanvullingen.

Heel bijzonder was daarbij dat nu werd aangegeven dat het uitgangspunt “auto te gast” en fietser hoofdgebruiker ‘een eigen leven was gaan leiden’, verkeerd was gecommuniceerd en nooit onderdeel van de besluitvorming was geweest. Men blijft volhouden dat de weginrichting veilig is voor langzaam verkeer, dat er geen belijning nodig is, e.d.

HOE VERDER?

Nu wordt er hoog van de toren geblazen voor de verdere lokale invulling. Voor de kernen bij Wolfen-Sprok en bij Neder-Betuwe zijn er bredere boulevards en zelfs verhoogde boulevards (trottoirs) ingebracht. Voor West Betuwe wordt onwrikbaar vastgehouden aan de standaard indeling. Alleen over de locatie van een enkel rustpunt en lantaarnpaal kan nog worden meegedacht.

En dat is helaas precies het punt waarop we voor GoWa en TiWa in januari 2022 ook stonden. •

-
- [1] Gastvrije Waaldijk, aug. 2017, Programma voor recreatie en toerisme aan de noordelijke Waaldijk tussen Nijmegen en Gorinchem.]
 - [2] De Dijk is van ons allemaal, WSRL.
 - [3] de Gastvrije Waaldijk, Masterplan 2021, mei 2021, een 80 km lange Waalervaring.

Bestemmingsplan Buitengebied

Cathrijn Haubrich, bestuurslid VBL

Een update

In diverse Lingeschouwen kun je teruglezen wat er allemaal met het bestemmingsplan buitengebied Geldermalsen is gebeurd. (2019-2022)

Op 31 maart 2022 hebben wij ons beroepschrift bij de Raad van State ingediend. Niet heel lang daarna hebben wij het verweerschrift van de gemeente West Betuwe ontvangen.

En toen werd het stil..... Heel stil.....

Nog steeds hebben wij in maart 2023 (dit stukje werd op 26 maart 2023 geschreven) geen oproep ontvangen voor de zitting waar het Beroep en Verweerschrift van 2022 worden behandeld. Opnieuw zitten wij tevergeefs in spanning door toedoen van een overheidsorgaan. Zij hebben het druk: ok! Maar dat komt omdat het openbaar bestuur niet genoeg geld uittrekt voor de Raad van State en de rechtbanken. Bescherming van de burger tegen overheidsmacht kost overheidsgeld, jammer genoeg. •

Landschapsontwikkelingen in Rivierenland (LOR)

Alexandra Dietzsch en Vera van Loon, bestuursleden VBL

De claims op het landschap nemen alleen maar toe. Dat betekent ook veel werk voor VBL om steeds maar weer aandacht te vragen voor ons kwetsbare landschap. We hopen ook dat de overheid haar regierol serieus neemt en kaders stelt voor de inpassing van al deze ruimte claims.

In de Lingeschouw 2022 hebben we al bericht over een werkgroep die zich bezig hield en houdt met de planontwikkeling in het landschap van het Rivierenland. Deze werkgroep, met ongeveer 12 mensen, heeft in het afgelopen jaar heel veel kennis opgedaan maar ook inbreng geleverd bij het Landschapsontwikkelingsplan West Betuwe (LOP WB). Deze werkgroep heeft zijn nut bewezen maar het werk moet worden voortgezet. Er zijn namelijk heel veel ontwikkelingen (woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, bosstrategie recreatie en toerisme, infrastructuur, landbouw, etc) die een enorme impact zullen hebben op het landschap.

Als 2021 het jaar van de energietransitie was, dan kwam in 2022 steeds meer het oog op de landbouw – transitie te liggen. Actuele ontwikkelingen, het stikstofbeleid en de opstand van agrarisch Nederland liet zien hoe groot de invloed is van de landbouw in Nederland. In Rivierenland wordt een steeds groter beslag gelegd op het landschap mede door de ambitie om het grootste fruitteelt gemeente van Nederland te worden.

“Industriële” fruitteelt, betonnen - metalen palen, constructies en TOV's (teeltondersteunende voorzieningen), tasten het landschap aan!

Maar ook woningbouw zal onherroepelijk ruimte opslokken van wat we nu nog ervaren als open ruimte. We hebben woningen nodig, maar waar kunnen ze wel en waar kunnen ze niet komen? Als we de ruimtelijke kwaliteit, zeg het landschapsbeeld, niet kwijt willen raken.

Met ons werkbezoek aan Deil en Enspijk hebben

we als werkgroep geprobeerd grip te krijgen op de opgaves en op onze rol als VBL bij dit soort ontwikkelingen.

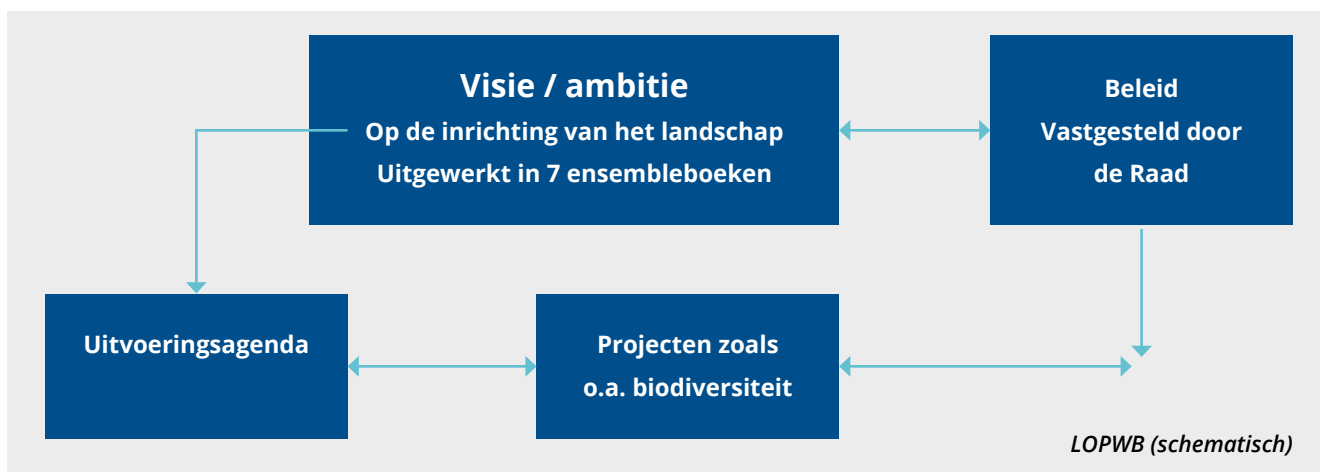
ROL VBL

Wij denken dat het belangrijk is om in een vroeg stadium inbreng te leveren bij plannen en beleid die over het landschap gaan. Deze inbreng moet er voor zorgen dat ontwikkelingen beter passen in het landschap.

Naast deze inzet op beleidsmatig niveau, willen we ook ons bezig houden met concrete plannen en daarbij zichtbaar maken welke consequenties er uit voortvloeien.

Wij blijven onze leden ook goed informeren over deze plannen. Daarbij gebruik makend van de plaatselijke kennis van onze leden om onze inbreng bij de

Chapeau voor de Gemeente West Betuwe!

West Betuwe heeft een primeur want zij hebben als enige in Rivierenland naast Neder Betuwe een landschapsontwikkelingsplan opgesteld en kunnen daarmee de regie voeren over het landschap. Jammer genoeg wordt dit plan nog niet door de raad omarmd. Er is op het ogenblik kennelijk enige vrees om te werken aan de realisatie van een gewenst beeld van het landschap en regels te stellen aan de inrichting van ons landschap!

Samengevat

- **VBL wil invloed uitoefenen in een zo vroeg mogelijk stadium op alle plannen die te maken hebben of invloed hebben op het landschap.**
- **Voorkomen moet worden dat onze invloed beperkt wordt tot bezwaar- en beroepschriften.**
- **Het is lastige materie en het is erg veel voor een handje vol mensen. Wij kunnen dit niet alleen. Wij hebben hulp en kennis nodig van onze leden.**
- **We doen daarom hier een oproep!**

plannen goed te kunnen onderbouwen. Wij streven er ook naar om een partner te zijn bij de ontwikkelingen die te maken hebben met het landschap in deze regio. Dit begint ook door te dringen bij beleidsmakers want we worden voor gesprekken uitgenodigd om onze mening en ideeën te kunnen geven, zelfs bij de gemeente Tiel. We willen dus een betrouwbare partner zijn die optimaal kan meedenken, maar wel altijd met het oog op het behoud van de kwaliteit van het landschap! •

Geef u op om samen met ons het landschap een stem te geven!
Stuur een mail naar
contact@lingelandschap.nl

Een bootje huren op de Linge? Echt leuk, maar niet voor iedereen.....

Pieter van Veen, voorzitter VBL en Pim Sauer, lid VBL

De Linge meandert vriendelijk en rustig door een prachtig rivierenlandschap. De VBL wil heel graag dat “het vriendelijke en rustige” en daarmee de schoonheid van het Lingeland behouden blijven. Iedereen zal de afgelopen jaren echter gemerkt hebben dat het op het water steeds drukker wordt.

Met name huurboten dragen daar flink aan bij. Je kunt op de Linge inmiddels kiezen uit een veelheid van mogelijkheden: supplanken, kano's, sloepen in alle soorten en maten, barbequeboten, bellyboats, feestboten en blokhutboten. Het einde is nog niet in zicht want elk jaar komen er weer enkele verhuurbedrijven bij. Kano's, supplanken en dergelijke geven weinig overlast, maar dat is anders wanneer het gaat om blokhutboten, feestboten en barbequeboten. Steeds vaker betreden mensen natuurgebieden en landjes en tuinen van omwonenden om bijvoorbeeld af en op te stappen, een vuur te stoken, de picknicktafel te gebruiken, rommel achter te laten, of erger nog hun behoeftete doen achter een bosje. De meeste huurboten hebben geen toilet aan boord en als je een hele dag met een drankje en een hapje op het water zit komt er gegarandeerd een moment dat je echt moet. Openbare toiletten zijn er niet en afvalbakken evenmin. Boten worden ook te pas en te onpas voor anker gelegd, in het riet geparkeerd, of aangemeerd aan privésteigertjes van mensen of van de visvereniging. Dan is er natuurlijk ook de overlast van muziek en herrie van feestende en soms beschonken mensen.

RECREATIE EN TOERISME

Het Waterschap Rivierenland heeft een folder “Veilig varen op de Linge” met daarin aanwijzingen over wat wel en niet mag, maar die folder heeft niemand aan boord. Bootjeshuurders worden vaak (gelukkig niet altijd) zonder of met verkeerde informatie over de bestaande regels het water op gestuurd. Het is natuurlijk ongelofelijk leuk om een dagje op de Linge

te varen en dat willen we niemand ontfemen. Punt is echter wel dat we ervoor moeten zorgen dat dat niet ten koste gaat van natuur, landschap en de rust van omwonenden. Dat de recreatieve en toeristische ontwikkelingen op het water daar een inbreuk op maken en dat die inbreuk voortdurend toeneemt verontrust ons.

We zien dat bijvoorbeeld de gemeente West Betuwe inzet op een verdere groei van recreatie en toerisme op de Linge, getuige hun “Beleidsnota Recreatie en Toerisme”. Als je deze nota doorleest zie je dat de gemeente veel belanghebbenden heeft geraadpleegd bij de totstandkoming van dit beleid. Bij nadere bestudering van de verantwoording blijken dat echter allemaal organisaties te zijn die een (financieel) belang hebben bij recreatie en toerisme. Als er al omwonenden of natuur- en landschapsorganisaties zijn geraadpleegd vind je daar in elk geval in het beleidsdocument nagenoeg niets over terug. Er staat nauwelijks iets in over bescherming van natuur en landschap en al helemaal niets over beperking van de overlast voor omwonenden. Interessant is ook om

in de nota te lezen dat de Linge uitermate geschikt is voor waterskiën (zie bladzijde 7 van de nota bij unique selling points). De sterke indruk bestaat dat de opstellers ervan in hun ijver om de Linge vercommercialiseren de werkelijkheid enigszins uit het oog verloren zijn. Waterskiën mag in Nederland slechts op enkele plaatsen op de grote rivieren in verband met het gevaar voor andere watersporters, bovendien geldt er een snelheidsbeperking op de Linge van 7,5 km/uur. Het maakt echter wel duidelijk hoe de beleidsmakers erin staan: De potentie van de Linge maximaal inzetten voor recreatie en toerisme.

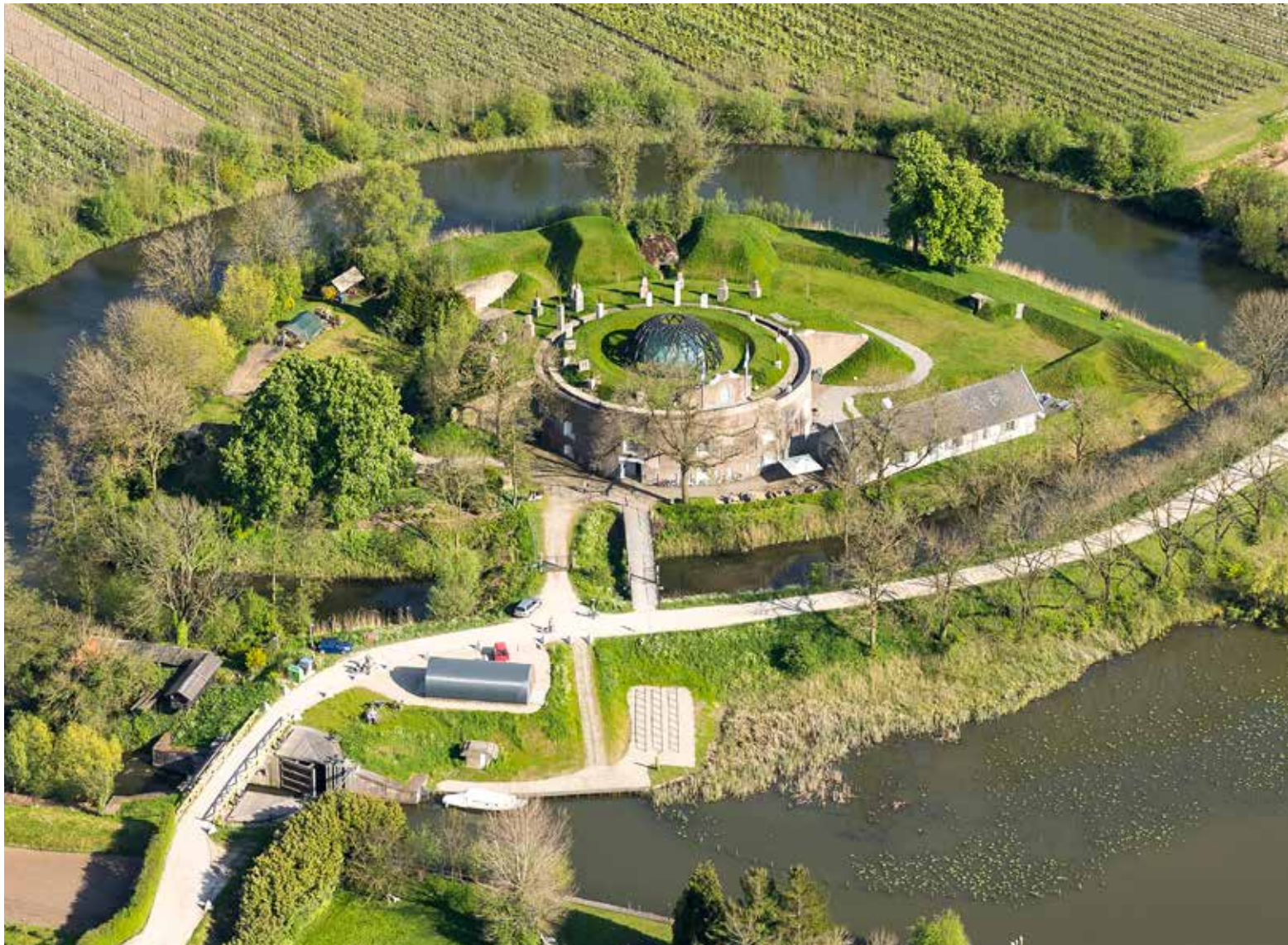
REGELS EN HANDHAVING DAARVAN.

Het algemene beeld is dat toerisme en recreatie stevig worden gestimuleerd maar dat er weinig gebeurt aan het beteugelen van de negatieve effecten daarvan. Er wordt niets gereguleerd, bestaande regels worden niet gehandhaafd en er worden onvoldoende voorzieningen aangelegd. Daarmee wordt een grote wissel getrokken op natuur en landschap en op de leefkwaliteit van omwonenden. We kunnen de conclusie trekken dat met een dergelijk beleid de druk op

natuur, landschap en omwonenden groter wordt, niet kleiner. Wij denken dat dit een verkeerde ontwikkeling is en dat dat niet in het belang is van natuur en landschap en op langere termijn evenmin in het belang van de verhuursector.

WAT KAN VBL DOEN?

De VBL is van mening dat recreatie en toerisme op de Linge prima zijn maar dat er ook oog moet zijn voor de negatieve aspecten ervan. Daarom hebben we contact gezocht met de Gemeente West Betuwe, het Waterschap Rivierenland en met Staatsbosbeheer. De grondhouding van onze gesprekspartners is positief en zij herkennen zich in de geschetste problematiek. Op initiatief van de gemeente (Wethouder Van Stappershoef) is afgesproken dat we hier in de komende periode samen met Waterschap en Staatsbosbeheer verder over zullen praten. Centraal bij deze gesprekken staan de realisatie van meer basisvoorzieningen voor bootjesvaarders en het verbeteren van de handhaving van bestaande regelgeving. In de ALV zullen wij u nader informeren over de uitkomst deze gesprekken. •

Nieuws over de Langedijk, Acquoy

Cathrijn Haubrich, bestuurslid VBL, mede namens de Bond Heemschut

Een cultuurhistorisch waardevolle tuimeldijk voorgoed vernield. Maar voor het oog lijkt het nog ergens op. In de Lingeschouw hebben we al een paar keer bericht over de historisch waardevolle middeleeuwse tuimeldijk die de Langedijk in Acquoy ooit was.

De Langedijk loopt globaal gezien vanaf de Meerdijk langs het Fort Asperen en vervolgens met een bocht naar Acquoy. Op de Langedijk lag tot ruim 4 jaar geleden een onverharde weg. Dat hoort ook zo bij een tuimeldijk. Een tuimeldijk moet immers snel aan de kant worden geschoven als al te hoog water in de Linge dreigt. In de Middeleeuwen was de Linge nog een Waalarm die woest kon kolken. Daardoor kon bijvoorbeeld Leerdam fors overstroomd. Om dat te voorkomen, werd zo'n tuimeldijk weggeschoven. Het woeste water kon zo landinwaarts velden overstroomd en daardoor was het gevaar voor belangrijkere plekken als Leerdam geweken.

We zullen nooit weten, wat de arme boeren in het Acquoyse buitengebied daarvan vonden. Hun oogst vernield, hun vee en hun bomen verdronken. Voor hen was het bestaan van zo'n tuimeldijk een rechtstreekse bedreiging van hun bestaan.

TOCH ASFALT!

In 2018 stootte de onverharde weg wat te veel naar het oordeel van de enkele aanwonenden aan de Langedijk. Daarom wilde de toenmalige gemeente Geldermalsen de Langedijk verharderen. De Bond Heemschut en onze eigen VBL hebben zich daar enorm tegen verzet. Een waardevol stukje erfgoed ging daarmee immers verloren. Aanvankelijk vonden wij daarvoor gehoor bij de gemeenteraad van Geldermalsen maar uiteindelijk bleken de raadsleden toch niet bereid om voor een onverharde Langedijk echt te vechten. We hebben toen nog gesmeekt om slechts een halfverharding op de weg aan te brengen. Maar het mocht niet meer baten. Het zandkleurige grit op het asfalt bleek een mislukking – het werd er in de eerste dagen al afgereden. Wat restte was een lelijke zwarte asfaltweg voor het monumentale Fort Asperen. Werelderfgoed inmiddels. Een derde van de Langedijk voorgoed verknoeid. Toch bleek er met een half oor naar de smeebede van de Bond Heemschut en VBL geluisterd te zijn. Vorig

jaar vroeg het dorp Acquoy -de dorpsraad - om nu ook de rest van de Langedijk te verharderen. Door de kuilen die door zwaar bestemmingsverkeer in de onverharde Langedijk gereden waren, werd het ommetje Langedijk vanuit Acquoy voor fietsers en wandelaars met een rollator een hachelijk avontuur. Asfaltering werd door Acquoy gevraagd. Ze kregen halfverharding! En wel in een met zorg uitgezochte kleur.

WERK VOLTOOID

Inmiddels ligt die halfverharding er een half jaar. Regen en een laagje modder zijn over de Langedijk verspreid. Warempel: het is voor het oog een onverharde dijk! Daar zijn de Bond Heemschut en de VBL blij mee. Een cultuurhistorisch waardevolle tuimeldijk voorgoed vernield. Maar voor het oog lijkt het nog ergens op. Jammer dat dit voor het Wereld Erfgoed Fort Asperen niet meer heeft mogen baten.

IN GESPREK

We zijn nog met de ambtenaar Verkeer in overleg of er nog iets gedaan kan worden aan de routing van en naar Acquoy in de navigators van deze tijd. Deze leiden de auto's nog altijd over de Langedijk, terwijl die toch officieel bestemd is voor alleen bestemmingsverkeer. Nu we die goed ogende halfverharding daar ligt, willen we dat ook graag heel houden. Te hard rijdende auto's en te zwaar verkeer kunnen de minder sterke halfverharding nog knap vernielen. Dat is zonde van de investering door de gemeente en jammer voor het ommetje van Acquoy. Wordt vast vervolgd! •

Teeltondersteunende voorzieningen

Cathrijn Haubrich, bestuurslid VBL

Teeltondersteunende voorzieningen (TOV) worden in de Nederlandse fruitteelt steeds vaker gebruikt om het zachte fruit maar ook het harde fruit te beschermen tegen ongunstig weer en soms tegen plaaginsecten of vogels.

Fruit moet steeds beter van kwaliteit zijn. De consument wordt steeds kritischer. Dus terecht dat fruittelers steeds vaker TOV's willen gebruiken. Sinds enige tijd is het bijvoorbeeld ondenkbaar, dat je kersen kunt telen zonder ze af te schermen voor vogels, hagel en regen. Kersen kunnen zelfs niet tegen een regenbuitje, daar scheuren ze van. Dus komen er plastic afdekkappen over de groeiende kersen heen. En netten waar de vindingrijke spreuwen zelfs geen gaatje meer kunnen vinden. Vaak gaat het dan om betrekkelijk kleine percelen. En na de oogst gaat het plastic er weer van af en kunnen ook de netten weer worden opgeruimd. Dat is landschappelijk nog wel te overleven. Kleine percelen met zo'n 3 maanden lelijke TOV's, vooruit -je weet waar je het voor doet.

APPELS EN PEREN

Bij hard fruit is het sinds enige tijd andere koek. Hagelnetten moeten het fruit beschermen tegen hagel. En dan gaat het over soms hectares grote boomgaarden. Maandenlang -van april tot november- moeten die hagelnetten over de boomgaard gespannen blijven. Net de tijd waarin gewone burgers zoals jij en ik hadden willen genieten van het mooie landschap. Wandelend, fietsend of varend over de Linge. Maar dat is niet het enige. De 'bomen' waaraan de appels en peren groeien, worden steeds kleiner, lager en spilliger. Met betonpalen, bamboestokken, ijzerdraad moeten deze spullen overeind en in het gareel

worden gehouden. Een zielig eentaks-struikje draagt kilo's zware appels. Intensieve fruithouderij?

INDUSTRIALISERING FRUITHOUDERIJ

Tot voor kort worden zacht fruit zoals bessen, bramen, frambozen en aardbeien in plastic tunnelkassen geteeld. Maar zie! Er is een prachtige nieuwe oplossing: lichtdoorlatende zonnepanelen vervangen de lelijke plastic tunnels. Politiek blij (dubbelgebruik van landbouwgrond), een enkele serieuze fruitteeler blij (betere kwaliteit van zijn product), recreanten blij, maar ook berekenende boeren blij! Van de politiek mogen ze geen zonnenvelden aanleggen op hun landbouwgrond. Maar een zonnenveld verdient wel veel beter dan knollen, tarwe of zelfs fruit. En je hoeft er geen uurtje arbeid in te stoppen! klaar is je business-case: je claimt dat je bessen, bloemen, sierbramen of ander onnut agrarisch goed wilt telen onder zonnepanelen. Je krijgt een riante huur voor het mogen plaatsen van zonnepanelen op je perceel. En het kan niet schelen dat je sierbramen qua oogst 'mislukken'. Daar wordt toch niet op gecontroleerd. Een nieuw verdienmodel met landbouwgrond is geboren.

WESTLAND IN DE BETUWE

De omwonenden en de recreant dragen de schade: drie meter hoge zonnepanelen blikkeren de passant tegemoet. Voor hen was een zonnenveld laag op de grond veel prettiger geweest, dat had tenminste nog afgeschermd kunnen worden. Het landschap verwordt tot een nieuw soort Westland. •

Verslag van Algemene Ledenvergadering 2022

Vera van Loon, secretaris

Verslag van Algemene Ledenvergadering 25 mei 2022 in de Dorpskamer te Enspijk

Aanwezig: 28 leden inclusief het bestuur.

OPENING

Pieter van Veen, de voorzitter, heet de leden welkom en opent de vergadering in de Dorpskamer te Enspijk. Hij kijkt terug op het afgelopen jaar en constateert dat de maatschappij steeds meer behoefte krijgt aan de centrale regie vanuit de overheid. In de komende jaren moeten heel veel ambities waargemaakt worden. De inflatie loopt op. Er is een klimaatcrisis. Er moeten 100.000 woningen per jaar gebouwd worden. Er zijn vele ruimteclaims op ons landschap. Provincie Gelderland heeft berekend dat de provincie bijna 2 x zo groot moet zijn om alle ruimteclaims te kunnen honoreren. Dit gaat niet lukken en daarom zullen er keuzes gemaakt moeten worden. Pieter spreekt de hoop uit dat deze ontwikkelingen zorgvuldig zullen zijn en dat het landschap centraal staat en er weloverwogen keuzes gemaakt zullen worden. Snelheid moet niet ten koste gaan van zorgvuldigheid. Het landschap moet centraal blijven staan. Dit betekent veel werk voor VBL die als een van de weinigen steeds maar weer het landschap een stem geeft. De voorzitter doet ook een oproep aan leden die zich actief willen inzetten om het bestuur hierbij te helpen. We hebben ook vooral iemand nodig die de communicatie op zich wil nemen!

MEDEDELINGEN Geen

VERSLAG JAARVERGADERING 8 SEPTEMBER 2021

Verslag wordt vastgesteld. Er zijn verder geen opmerkingen.

JAARVERSLAG 2021 (ZIE LINGESCHOUW 2022)

Gert Timmerman (penningmeester) geeft een toelichting zoals ook weergegeven in de Lingeschouw 2022. Het financieel jaarverslag 2021 wordt goedgekeurd door de vergadering.

BEGROTING 2022

ALV stemt in met deze begroting.

FINANCIEEL OVERZICHT

Verslag van de kascommissie: De kascommissie bestaande uit de leden H. van 't Pad (niet aanwezig) en Leo Brouwer heeft het financieel jaarverslag 2021 in orde gevonden. De bevestiging van kascommissie is ter vergadering overhandigd. Theo Verhoorn had zich aangemeld voor de kascontrolecommissie en is door de vergadering als zodanig benoemd.

RONDVRAAG

Ton Klein: pleit voor een meer activistische inzet van VBL want alleen zo kan je leden werven. Ledenwerving moet ook actiegericht zijn. VBL is gestart als een actiegroep. Zij moet op komen voor haar leden. Bestuur neemt dat zeker ter harte met het doel om ook in de toekomst meer zichtbaar te zijn voor haar leden en toekomstige leden.

Annelot Verhagen meldt dat op 2e pinksterdag Ode aan de Linge gehouden wordt en doet een oproep aan alle aanwezige leden om te komen.

Pim Sauer: Blokhutboten blijft een terugkerende onderwerp. Er is nu al overlast terwijl er nog 30 in aanbouw zijn. Ze worden overal neergelegd.

SLUITING De vergadering wordt gesloten.

NA DE PAUZE

De Fruitmotor: Hilde Engels (oprichter en bestuursvoorzitter van de Fruitmotor) geeft een presentatie over Gonzend Rivierenland. Zij wil graag in gesprek met VBL om te bekijken wat past bij onze club. Zij is vooral benieuwd naar waar we samen kunnen optrekken. De Fruitmotor heeft als missie om de wereld mooier te maken en dat niet alleen te willen doen maar juist verbinding te zoeken met allerlei partijen in dit gebied. •

Financieel jaarverslag 2022

Gert Timmerman, penningmeester

Over de Financiën van 2022, met een beetje 2024. Het jaar 2022 was, na wat rustiger “corona” jaren, weer een jaar vol activiteiten van bestuur en werkgroepen. Dat had zijn weerslag op de cijfers. Was er een begroting waarin een verlies werd voorzien, het werd een, zij het dan bescheiden, winstje.

Het Eigen Vermogen bleef constant rond de 20K schommelen. In het kader van de ANBI onderscheiden we de helft voor Projecten, van de andere helft is de helft voor de Continuïteitsreserve en het dan nog resterende vrij besteedbaar.

Het grote geld bleef veilig bij de bank staan. Onverwacht kwam de bank met de verheugende mededeling dat ze weer rente gaan vergoeden. Een bescheiden percentage, zelfs achter de komma, maar als het echt mee zit krijgen we over 2023 straks toch wel een meevaller van zo’n 20 euro.

Onze contributie werd verhoogd van € 15 naar € 17,50. Met bijna 300 leden betekent dat € 750. De totaal ontvangen bijdragen waren ruim € 1200 meer dan begroot. Dit komt voor een deel ook door leden voor het leven die hun contributieverplichtingen als het ware voor levenslang afkopen. Als we rekenkundig de theoretisch maximale bijdrage per jaar benaderen komen we op standaard € 5.800.

Bij de uitgaven bleven Bestuur en Administratie wat beneden de begroting, de topper hier was Ledenwerving die het budget nauwelijks aansprak maar wel voor aanwas zorgde. De tijden gaan veranderen!

Er zijn twee beroepen ingediend bij de Raad van State en één beroep bij de Rechtbank. Daarvoor hebben we een reserve “juridische bijstand” voor het geval dat het tot één of meer procedures zal leiden. Deze, nu betaalde, bedragen worden ten laste gebracht van de normale jaarlijkse exploitatie.

JAARCIJFERS 2022

De financiële positie bleef goed. Het Vermogen is aanwezig op de bankrekeningen. Vroeger kregen we

nog wel eens wat rente op ons geld op de bank. Die tijden zijn straks dus historie.

BALANS

2022	Begin	Eind
RABO betaalrekening	411	442
RABO spaarrekening	20.000	20.500
KAS	458	108
Debiteuren	20	0
Overigen	-283	0
Eigen Vermogen	20.606	21.050
Resultaat 2021		444
Diversen	0	

Winst en Verliesrekening

Adm Conscribo	280
Vergaderingen, Leden	350
Verzekeringen W Aansprak	129
Website	163
Huur programmatuur	391
Opleidingen	0
Bijdragen aan Derden	50
Bankkosten	192
Extern advies E.T.	266
Ledenwerving	393
Lingeschouw	2.052
Bestuur, div	235
Algemene leden vergadering	464
Griffierechten beroepen	1.095
Werkgroepen	144
Totaal	5.588
Contributies	6.032
Saldo overschot	444

BEGROTING

De (ontwerp) begroting voor 2024, die aan de orde komt op de komende Algemene Leden Vergadering (ALV), om daar te worden vastgesteld, is een globale voortzetting van de in het verleden gevolgde wijze van begroten. De uitkomst mag weer opvallend negatief zijn, de oorzaken zijn:

- a. de mogelijke en pittige Griffie “donaties”
- b. onze Statuten moeten worden aangepast aan de huidige wetgeving. Bovendien zijn de inzichten over hoe onze Vereniging georganiseerd moet worden, wat gewijzigd. Het proces van Statutenwijziging bij de notaris is begin 2023 gestart. Er is door de notaris een offerte ingediend die door het bestuur is aanvaard. De voorlopig begrote kosten worden in de begroting van 2024 opgenomen.

BEGROTING	2024
Uitgaven	
Bestuur	700
Notaris (tenzij in 2023)	1.000
Administratie	1.600
Werkgroepen	1.600
Verenigingskosten:	
Algemene Leden Vergadering	300
Leden werving	1.500
Lingeschouw	1.500
Onvoorzien	100
Totaal	8.300
Ontvangsten	
Contributies	5.500
Donaties	400
Overig	100
Totaal	6.000
Voorzien tekort	2.300

KASCOMMISSIE

Deze cijfers zijn allemaal nog voorlopig. De Kascommissie 2022 heeft nog niet kunnen vergaderen. Zodra de agenda's het mogelijk is maken gaan we aan tafel en stellen we het definitieve voorstel vast. •

Ledenadministratie boekjaar 2022

Met dank aan Elena Jager

In 2022 hebben we 14 nieuwe leden mogen verwelkomen. Helaas hebben we ook van 16 leden afscheid moeten nemen, vanwege verhuizing of overlijden. Al een jaar of 5 blijft het ledenaantal stabiel, rond de 370 leden. We begonnen 2022 met 371 leden, en sloten af met 369 leden.

Ruim 170 leden zijn al meer dan 25 jaar lid. Ruim 60 leden zelfs 30 jaar of langer!

We zijn erg blij met deze “harde kern”, maar we blijven proberen om nieuwe leden te werven. Dit doen we door onze activiteiten onder de aandacht te brengen met persberichten en nieuwsbrieven en met het bijhouden en actualiseren van onze website en facebookpagina. En natuurlijk ook door onze aanwezigheid op markten en festivals.

Op deze manier hopen we de zichtbaarheid van de VBL te vergroten en daarmee meer leden te werven. Daar zich in de afgelopen 5 jaar meer dan 80 nieuwe leden hebben aangemeld mogen we wel zeggen dat dit effect heeft. •

Strategie 2023

Cathrijn Haubrich en Pieter van Veen

Elk jaar houdt het bestuur de strategie tegen het licht en elk jaar komen we tot de conclusie dat het beleid ter zake niet hoeft te worden aangepast. Het streven blijft onze doelstellingen te realiseren. We volgen belangrijke landschappelijke ontwikkelingen c.q. veranderingen in ons gebied en nemen zo nodig daarop gepaste acties.

Wij willen zoveel mogelijk vanaf het begin betrokken worden bij de planvorming of de vergunningverlening. Aanpassingen zijn dan nog eenvoudiger te verwezenlijken. Als plannen eenmaal in beton gegoten zijn is het lastig om deze gewijzigd te krijgen.

Voorwaarde is goede contacten te onderhouden met gemeenten, waterschappen en provincies.

In 2022 heeft het bestuur zich in het afgelopen jaar met vele onderwerpen bezig gehouden. In deze Lingeschouw wordt hierover gerapporteerd. Maar er blijven nog veel onderwerpen over waar we als VBL onze inbreng hebben geleverd, zoals:

- **Beroep bij RvS over Zorgvilla Spijkse Kweldijk 39a-41**
- **Bezwaarschrift m.b.t. hoge kassen aan de Linge**
- **Vlinderhof in Deil (uitbreiding 80 woningen)**
- **Zonnepark Bulkhovenseweg te Ophemert**

- **Natuurbeheerplan provincie Gelderland**
- **Als het donker is zie je meer!**
- **Bomenplan gemeente West Betuwe**
- **Landgoed Erichem**
- **Landgoed Hemmen**
- **Kampeerterein aan de Katijderweg 10 te Beesd**
- **Handhavingsverzoek kavel a/d Linge**
- **Klompepad te Rumpt**
- **Omgevingsvisies verschillende gemeenten**
- **Zonneparken in de Nieuwe Hollandse Waterlinie**
- **RES Rivierenland en RES U 16 Utrecht**
- **Klepelbeheer gemeente West Betuwe**

Verder heeft het bestuur zich met interne aangelegenheden bezig gehouden zoals ledenwerving, ledenadministratie, financiële zaken, statutenwijziging etc. De Werkgroep Landschapsplan Rivierenland is het afgelopen jaar een aantal keren bij elkaar geweest en ook in 2023 zal dat worden gecontinueerd.

Het werven van leden en het meer betrekken bij het werk van de VBL blijft ook voor 2023 ons streven. •

Algemene informatie

Bestuur in 2023

Voorzitter: P. van Veen(Pieter), Enspijk, 06 5116 7355
Secretaris: V. van Loon (Vera), Herwijnen, 06 5570 1082
Penningmeester: G. Timmerman (Gert), Buurmalsen, 0345 581 185
Leden: A. Dietzsch (Alexandra), Spijk, 0183 563 515
C. Haubrich (Cathrijn), Deil, 0345 651 871
T. van der Meer (Titia), Rumpt, 06 4116 6914

Adres

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap

Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen
Email adres: contact@lingelandschap.nl
Website: www.lingelandschap.nl

Lidmaatschap

De contributie bedraagt per kalenderjaar €17,50. Meer mag natuurlijk ook! Leden ontvangen het verenigingsorgaan "Lingeschouw". Voor vragen over uw contributie kunt u contact opnemen met het dagelijks bestuur.

Uw gift en de belasting

Onze vereniging is door de Belastingdienst erkent als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dat betekent voor u dat u in uw aangifte Inkomstenbelasting de door u betaalde contributie, donaties en giften kunt opvoeren als Aftrekbare Gift. Als u aan alle andere voorwaarden voldoet kan dat voor u tot een lagere belastingheffing leiden.

Bankrekeningnummer: **NL 33 RABO 0313 1332 12**
ten name van Vereniging tot Behoud Lingelandschap.

Levenslang lid

U kunt uw steun aan onze vereniging ook met een levenslang lidmaatschap gestalte geven. Een aantal leden ging u al voor. U wordt levenslang lid door eenmalige betaling van minimaal € 200. Voor u en ons een financieel en administratief zeer aantrekkelijk alternatief.

Colofon

Uitgave

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap, © 2023

Adres

Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen

Contact contact@lingelandschap.nl

Website www.lingelandschap.nl

Eindredactie Vera van Loon

Vormgeving Corine Voogt

Foto's Ad Donker,
(bestuurs)leden VBL, shutterstock

Drukwerk DMDR

Vereniging tot Behoud van het Lingeland
Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen
E-mailadres: contact@lingelandchap.nl
Website: www.lingelandchap.nl
Facebook: www.facebook.com/Lingelandchap/